

28 września 1931 r.

URZĄD PATENTOWY

Dość 1102

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OPIS PATENTOWY

Nr 14059.

Kl. 8 i 5.

I. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
(Frankfurt n. M., Niemcy).

**Środki zwilżające, oczyszczające, rozszczepiające i podobne dla przemysłu
włókienniczego.**

Zgłoszono 6 września 1929 r.

Udzielono 23 czerwca 1931 r.

Pierwszeństwo: 20 października 1928 r. (Niemcy).

Wiadomo, że produkty kondensacji wysokocząsteczkowych kwasów tłuszczowych i alifatycznych, aromatycznych, hydroaromatycznych lub heterocyklicznych amin lub ich pochodnych, albo produktów podstawiania, lub ich soli posiadają własności mydła. Wymienione środki mają jednak w większej części tę wadę, że są albo nierozpuszczalne albo też w alkalicznie reagujących cieczach nietrwałe, tak że nie mogą być często zastosowane w przemyśle włókienniczym.

Stwierdzono, że wymienione produkty kondensacji stają się w znacznie większym zakresie użyteczne, gdy stosuje się je w mieszaninie z mydłami lub środkami w rodzaju mydeł, jak olej turecki lub kwasy sulfonowe lub też sole kwasów sulfonowych. Zwłaszcza nadają się takie kwasy sulfonowe, które posiadają wielką zdolność rozszczepiania i zwilżania. Tak np. nadają się kwasy sulfonowe ciał alifatycznych, aromatycznych, hydroaromatycznych lub heterocyklicznych, jak kwasy sulfonowe wyż-

szych kwasów tłuszczowych względnie ich pochodnych, kwasy sulfo - naftalenowe, kwasy sulfonowe olejów ze smoły węgla brunatnego lub węglowodorów naftowych, kwasy sulfonowe szeregu benzołowego, naftalenowego i antracenowego, zwłaszcza takie, które posiadają jeden lub więcej łańcuchów bocznych tego samego lub różnego rodzaju, lub w których kilka cząsteczek może być połączonych mostkiem, wreszcie kwasy sulfonowe czterohydronaftalenu i t. d., oraz sole tych kwasów sulfonowych.

Wymienione produkty kondensacji mogą być bądź dodawane oddzielnie do kąpieł roboczej, bądź też użyte w postaci gotowych mieszanin z mydłami lub ze środkami w rodzaju mydeł, jak oleje czerwieni tureckiej lub kwasy sulfonowe, wzgl. sole kwasów sulfonowych, zwłaszcza takich, które posiadają dużą zdolność zwilżania i rozszczepiania, jak np. alkylowane kwasy sulfonaftalenowe, kwas sulfostearynowy, kwas sulfopalmitynowy. W niektórych przypadkach, np. przy anilidzie kwasu stearynowego, okazało się celowym uprzednie rozpuszczanie anilidu w rozpuszczalniku organicznym, a następnie dodawanie roztworu tego do kwasu sulfonowego.

Wytworzone według wynalazku mieszaniny produktów kondensacji nadają się do różnych celów, przede wszystkim do obróbki materiałów, zwłaszcza włókienniczych, np. do emulgowania, prania, spłisniwania, bielenia, barwienia, merceryzowania i wykończania; umożliwiają one otrzymywanie nowych efektów, a często mniej kosztowne przeprowadzenie procesu w stosunku do dotychczas znanych sposobów pracy.

Do opisanych mieszanin można dodawać organiczne środki rozpuszczające, względnie mieszaniny tychże; powodują one często zmianę, względnie zwiększenie efektu.

Podczas gdy mieszaniny wymienionych produktów kondensacji i mydeł lub olejów

tureckich mogą być głównie użyte w obojętnych lub alkalicznych środkach, mieszaniny produktów kondensacji z wyżej wymienionymi kwasami sulfonowymi lub ich solami używać można zarówno w obojętnych lub alkalicznych, jak i kwaśnych środowiskach.

Sposób według niniejszego wynalazku nie obejmuje stosowania produktów kondensacji amin, zawierających oksygrupy, i kwasów tłuszczowych o wysokim ciężarze cząsteczkowym.

Przykład I. 1 część amidu kwasu stearynowego rozpuszcza się przy ogrzaniu z 5 częściami 50% roztworu produktu sulfonowania, otrzymanego z kwasu olejowego przez traktowanie kwasem siarkowym, SO_3 , kwasem chlorosulfonowym, ewentualnie w obecności organicznych rozpuszczalników. Mieszanina rozpuszcza się w alkalicznych, obojętnych lub kwaśnych kąpielach farbierskich.

Przykład II. 1 część dwuetyloetylenodwuaminy kwasu oleinowego (produkt kondensacji kwasu oleinowego i dwuetyloetylenodwuaminy) miesza się intensywnie z 5 częściami soli sodowej propylowanego kwasu naftaleno-sulfonowego przy ogrzaniu, z małym dodatkiem wody. Powstająca przy tem mieszanina użyteczna jest w przemyśle włókienniczym jako środek zwilżający, emulgujący lub czyszczący do pracy w alkalicznych, jak również obojętnych lub kwaśnych środowiskach. Zamiast wymienionej dwuetyloetylenodwuaminy kwasu oleinowego można stosować również jej sole.

Zastrzeżenie patentowe.

Środki zwilżające, oczyszczające, rozszczepiające i podobne dla przemysłu włókienniczego, znamienne tem, że składają się z produktów kondensacji wysokocząsteczkowych kwasów tłuszczowych i alifatycznych, aromatycznych, hydroaroma-

tycznych lub heterocyklicznych amin lub ich pochodnych albo produktów podstawienia, lub też ich soli, oraz z mydeł albo produktów o charakterze mydeł, jak oleje tureckie lub kwasy sulfonowe, wzgl. sole kwasów sulfonowych, zwłaszcza takich, które posiadają dużą zdolność zwilżania i rozszczepiania, jak np. alkylowane kwasy

sulfo-naftalenowe, kwas sulfostearynowy, kwas sulfopalmitynowy.

I. G. Farbenindustrie
Aktiengesellschaft.

Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.